

Ds Hanneke Siebert

8 december 2013 2e zondag van de Advent

Overweging bij Jozua 2 & Matteüs 3: 1 - 6.

Gemeente in Christus Jezus:

De evangelist Matteüs begint zijn *goede boodschap* met een "overzicht van de afstamming van Jezus Christus; zoon van David, zoon van Abraham. Abraham verwekte Isaak, Isaak verwekte Jakob, Jakob verwekte Juda en zijn broers, Juda verwekte Peres en Zerach bij Tamar, Peres verwekte Chesron", en zo verder en verder; "Salmon verwekte Boaz bij Rachab, Boaz verwekte Obed bij Ruth, Obed verwekte Isaï, Isaï verwekte David, de koning". En zo verder en zo verder..

Maar liefst veertig mannen worden genoemd in de lange rij verwekkingen. Veertig mannennamen en daartussen staan vijf vrouwen. Het zijn deze vijf vrouwen (Tamar, Rachab, Ruth, Bathseba en Maria) die dit jaar op de vier adventszondagen en op kerstmorgen in het midden staan.

Wanneer het volk Israël, na een mensenleven lang rondgedood te hebben in de woestijn, aan de grens van de rivier de Jordaan komt, blijft het daar wachten. Twee verspieders worden vooruitgestuurd om het land te verkennen.

Op de wallen van de stad Jericho woont Rachab. Onomwonden wordt vermeld dat ze een hoer is. Ze woont en werkt aan de rand, op de wallen. "God kiest altijd de verkeerde vrienden", hoorde ik eens iemand zeggen. Want ja, óók in lijn van Jezus' geboortegeschiedenis staat zij die thuis is aan de rand van de samenleving, zij van óver het randje van deugdelijkheid en goede zeden. De hoeren en tollenaars; met naam en toenaam genoemd. Het is als een rode draad door het bevrijdingsverhaal van God en Jezus heen geweest.

Met de nodige *humor* is Rachab in Gods bevrijdingsgeschiedenis beschreven. Haar naam betekent iets als 'wijd maken', 'ruimte scheppen'. Rachab, alias mevrouw Wijdsbeens; ze ziet het ruim; van achter haar raam overziet ze de verre vlakke buiten de stad, van achter haar raam overziet ze het leven, dat op alle niveau's aan haar voorbij trekt. Rachab, een naam met een humoristisch dubbele bodem.

Rachab speelt haar hoerenrol met verve. Wanneer de soldaten van de koning komen om de twee verspieders te zoeken zegt ze: "Ik? Ik weet niks. 'Die mannen hebben mij inderdaad bezocht, maar ik weet niet waar ze vandaan kwamen' (Joz. 2:4). Ik weet van niks. 'Ik heb geen idee waar ze naartoe zijn gegaan. Ga ze snel achterna, dan haalt u ze nog in.' (2:5)"

Zo hoort het in haar vak; het interesseert niet waar je vandaan komt en waar je naar toe gaat of waarom je bij mij komt. Ik doe wat ik doe, en vraag niet waarom.

Dat Rachab een hoer is en dat ik het woord zo vaak gebruik, stoort u misschien net zo veel als dat het mij stoort. Maar het onderstreept dat het in de bijbel nooit gaat over braafheid of over burgermansfatsoen. Het gaat in Gods bevrijding niet om de juiste moraal of de goede zeden. Het gaat enkel over barmhartigheid, over trouw en recht. Dóór alle menselijkheid heen gaat het over goedertierenheid.

En dát wéét Rachab wel.

"Ik wéét" zegt ze tegen de verspieders, "ik wéét dat God jullie dit land heeft gegeven." Ik heb wéét van *die* belofte.

Ze heeft een heel verhaal nodig om te zeggen wat ze weet. Het lijkt alsof ze volkomen vertrouwd is met Israëls geschiedenis. Als in een gedicht proclameert ze; "wij hebben gehoord... hoe de wateren van de Schelfzee opdroogden, wat jullie deden met de twee Amoritische koningen, wij hebben het gehoord..."

Het is een belijdenis die uit haar mond klinkt: "De Here, uw God, is een God boven in de hemel en beneden op de aarde." (2:11 (HSV))

Wij, volken *buiten* Israël, inwoners van Jericho, wij hebben gehoord.

Rachab wordt een soort profetes, een ziener. Hoor, Israël, hoor; wij, de volken rondom jullie, wij hebben gehoord!

Is dít het ook, misschien, waarom déze vrouw in de lijn van Jezus' geschiedenis wordt ingetekend? Heil zal verkondigd worden dat héél het volk, binnen én buiten Israël ten deel zal vallen...
Van *buiten* het Joodse volk, óók aan de volken rondom zal heil, zal heelmaking verkondigd worden.

Het is alsof Rachab een lied zingt: "Ik weet van het land van Gods belofte. Ik wéét van een land van gastvrijheid, waar mensen zonder voorwaarde welkom zijn, en mogen schuilen voor wie hen achterna zit. Ik heb weet van een land van geen oorlog. Ik wéét van een land zonder apartheid. Een land van trouw en betrouwbaarheid."

Dat land, die *aarde*, dat is de èretz die God in den beginne schiep;
die hemel en die aarde.
De aarde, die was woest en ledig; daar waar het licht moet worden.
Licht dat ons aanstoot in de morgen, Licht waarin wij staan.

Dát land-onder-de-hemel. Veilig land om in te wonen.
Nú is het er verre van veilig. Doodsangst regeert er, en wanhoop is de baas. Angst om het hart viert hoogtij.

Met gevaar voor haar eigen leven heeft Rachab de twee verspieders verborgen. En ze geeft duidelijk aan waarom: Vanwege deze God heeft Israël toekomst in het land, en zo heeft de mens toekomst op aarde.

Maar laten we ook reëel zijn. Loze beloften heeft deze dame van het leven al genoeg gehoord. Haar levensreddende daad, vraagt terug om levensreddende woorden van trouw en betrouwbaarheid. Niet om voor wat hoort wat. Maar omwille van haar toekomst. Het is in een wederzijdse verhouding dat je trouw en betrouwbaarheid toont. Trouw zal moeten blijken. Betrouwbaarheid zal groeien, terwijl het tegelijk risico in zich draagt dat de ander zijn woorden niet na zal komen. Op het kritieke moment moet het *aanwezig* zijn, zichtbaar en merkbaar, dat je trouw bent.

Het gesprek tussen Rachab en de twee verspieders is een gesprek op het scherp van de snede, op het scherp van het leven. Het zijn grote woorden die over elkaar heen duikelen: dankbaarheid, trouw, betrouwbaarheid, eed, borg staan met je leven, zweren, zekerheid. De daden van Rachab en haar zwijgen zijn een voorschot van en voorschot op het riskante vertrouwen dat deze verspieders ook uiteindelijk de toekomst van haar en haar familie zullen waarborgen.

En zó is Rachabs solitaire en solidaire daad geen algemene, incidentele gastvrijheid. Het is het begin van een relatie die zij is aangegaan,
met in de inzet van al wat ze is en heeft.
Rachab, de vrouw achter het raam op de wal van Jericho. Een vrouw aan de rand van het maatschappelijk leven, blijkt levensader van Gods toekomst te zijn.

"En ik dan?" vroeg iemand afgelopen week toen wij het evangelie naar Lucas' lazen? "En ik dan?" "Ik ben maar heel gewoon. Ik wijk nergens in af. Waarom zijn het toch altijd déze uitzonderingen; die hoer en die tollenaar, de wees en de weduwe waar God zo expliciet voor kiest?"

De relatie die God met u is aangegaan, en die u met God bent aangegaan, is "*staan* in de relatie".
In wederzijds vertrouwen zal trouw moeten blijken. Gods goedertierenheid en zijn Licht is zó impliciet dat het alles en iedereen omvat. De gewonen en de bijzonderen, de specialen en de eenvoudigen.
Trouw zal moeten blijken.
Óók, en misschien juist wel, als het moeizaam gaat.
Óók, en misschien juist wel, als het ons voor de wind gaat. Wanneer we goedburgerlijk samenwonen, met huisje, boompje, beestje en een goede baan. Wanneer we menselijkerwijs misschien binnen lijken te zijn.
Zélf s wanneer wij kleinen ongezien lijken.
"We staan voor jullie borg met ons leven," zeggen de mannen.
Het is dié wederzijdsheid van de relatie, waaraan Rachab ons herinnert. Want het is in die wederkerigheid dat wij hier staan.
In die belofte. In die verbondenheid, dat verbond. Wederzijdsheid waarin God en mensen elkaar trouw en waarachtigheid hebben beloofd.

Want dan durven wij te wachten.

Verwachten wij een Vredeskoning die trouw en gerechtigheid brengt,
vrede en broederschap toont, paden effent, trouw is tot in de dood.

Zo vieren wij mét Rachab en met iedere klein mensenkind Advent; uitzien naar.... Toekomst. Gods toekomst.

Amen